

DŁUG PUBLICZNY W SEKTORZE FINANSÓW PUBLICZNYCH

ART. 216 UST. 5 KONSTYTUCJI RP

Nie wolno zaciągać pożyczek lub udzielać gwarancji i poręczeń finansowych, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy $\frac{3}{5}$ wartości rocznego produktu krajowego brutto. Sposób obliczania wartości rocznego produktu krajowego brutto oraz państwowego długu publicznego określa ustawa.

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO

Ustawa z dnia 26 października 2000 r. O SPOSOBIE OBLICZANIA WARTOŚCI ROCZNEGO PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO

- Art. 1

Ustawa określa sposób obliczania wartości rocznego produktu krajowego brutto.

- Art. 2

Sposób obliczania wartości rocznego produktu krajowego brutto, zwanego dalej "PKB", polega na **oszacowaniu trzech równych co do wartości kategorii makroekonomicznych**, określających PKB poprzez:

- 1) **rozmiary działalności produkcyjnej,**
- 2) **końcowy rezultat działalności produkcyjnej,**
- 3) **sumę dochodów pierwotnych.**

- Art. 3

1. PKB w przypadku, o którym mowa w art. 2 pkt 1, obliczany jest w cenach rynkowych i równa się sumie wartości dodanej krajowych jednostek produkcyjnych powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów.

2. PKB w przypadku, o którym mowa w art. 2 pkt 2, obliczany jest jako suma popytu finalnego, tj. spożycia, akumulacji oraz salda wymiany produktów z zagranicą.

3. PKB w przypadku, o którym mowa w art. 2 pkt 3, obliczany jest jako suma dochodów pierwotnych jednostek krajowych uzyskiwanych przez sektory instytucjonalne działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz dochodów pierwotnych netto sektora zagranica.

- Art. 5

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego oblicza wartość rocznego PKB w sposób, o którym mowa w art. 2 i art. 3, i ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" pierwszy szacunek za dany rok w terminie do dnia 15 maja roku następnego.

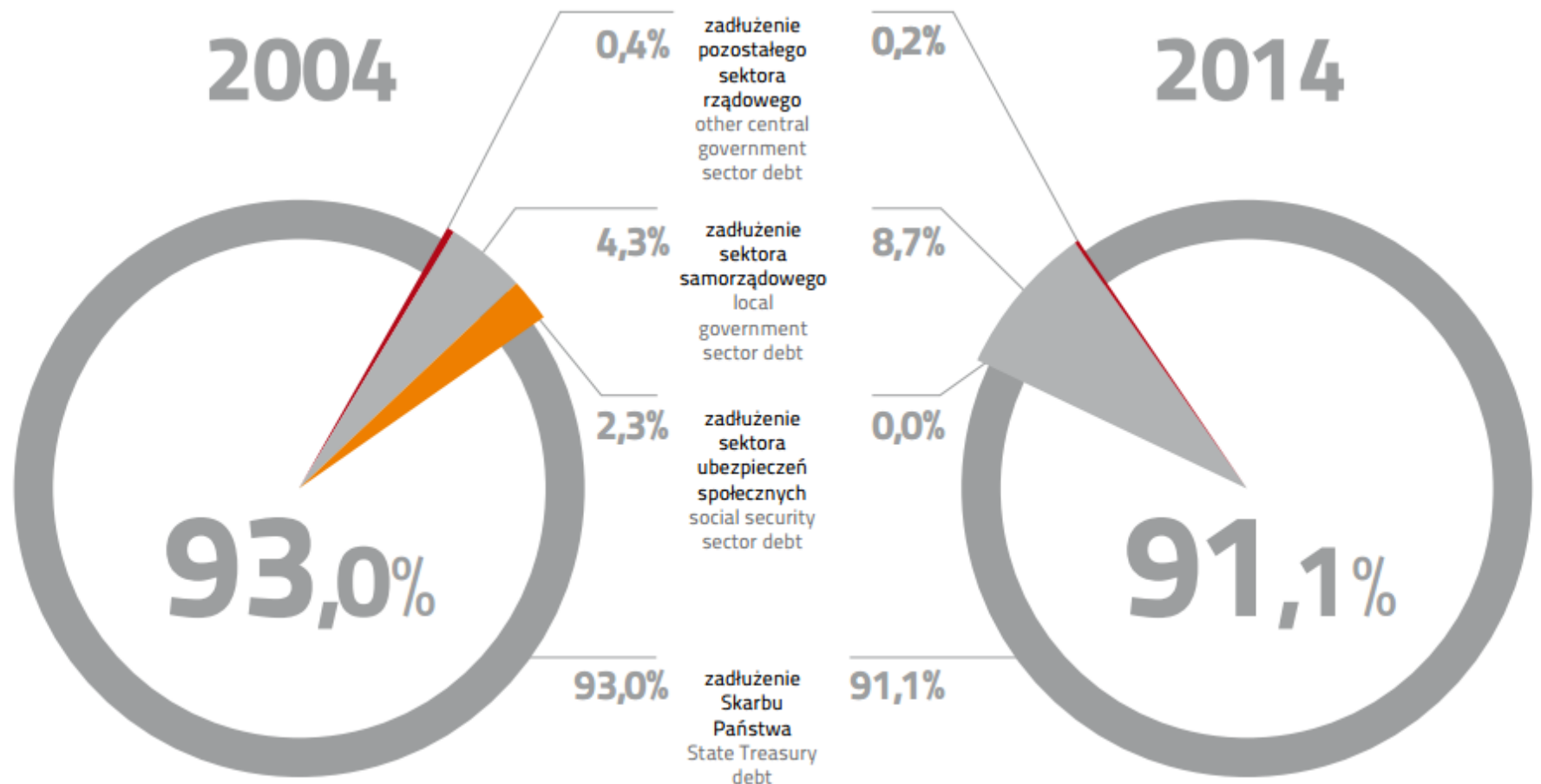
PAŃSTWOWY DŁUG PUBLICZNY

NOMINALNA WARTOŚĆ ZOBOWIĄZAŃ JEDNOSTEK SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH **PO WYELIMINOWANIU WZAJEMNYCH ZOBOWIĄZAŃ**

- PDP jest wynikiem skumulowanych deficytów z lat poprzednich - PDP i deficyt budżetowy to instytucje powiązane;
- PDP jest długiem całego SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH;
- PDP więc skonsolidowaną wartością nominalną zobowiązań jednostek sektora finansów publicznych.

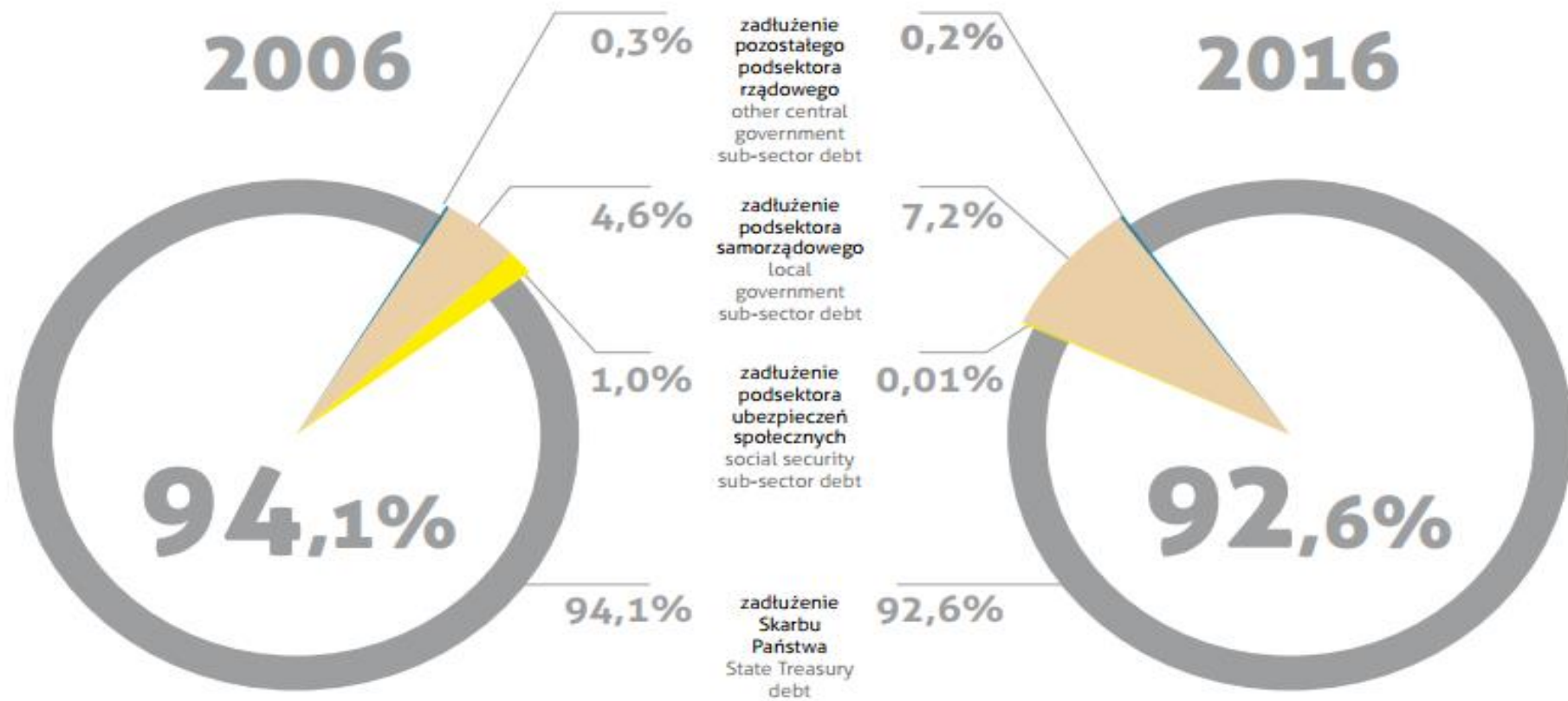
MINISTERSTWO FINANSÓW, „DŁUG PUBLICZNY.RAPORT ROCZNY 2014”

- <http://www.finance.mf.gov.pl/documents/766655/8661b4bc-1fc7-4e20-b548-c711c8dde031>

MINISTERSTWO FINANSÓW, „DŁUG PUBLICZNY. RAPORT ROCZNY 2016”

- <http://www.finance.mf.gov.pl/documents/766655/7d7939c2-81b1-4417-871b-756f2ce02dea>

Wykres 6.2 / Chart 6.2

Państwowy dług publiczny według podsektorów w 2006 oraz w 2016 r.

Public debt by sub-sectors in 2006 and 2016

W 2016 r. dominujący udział w strukturze państwowego długu publicznego miał dług Skarbu Państwa – stanowił 92,6% (91,6% w 2015 r.). Udział długu podsektora samorządowego wyniósł 7,2% (8,2% w 2015 r.), w tym jednostek samorządu terytorialnego i ich związków 6,8% (7,8% w 2015 r.).

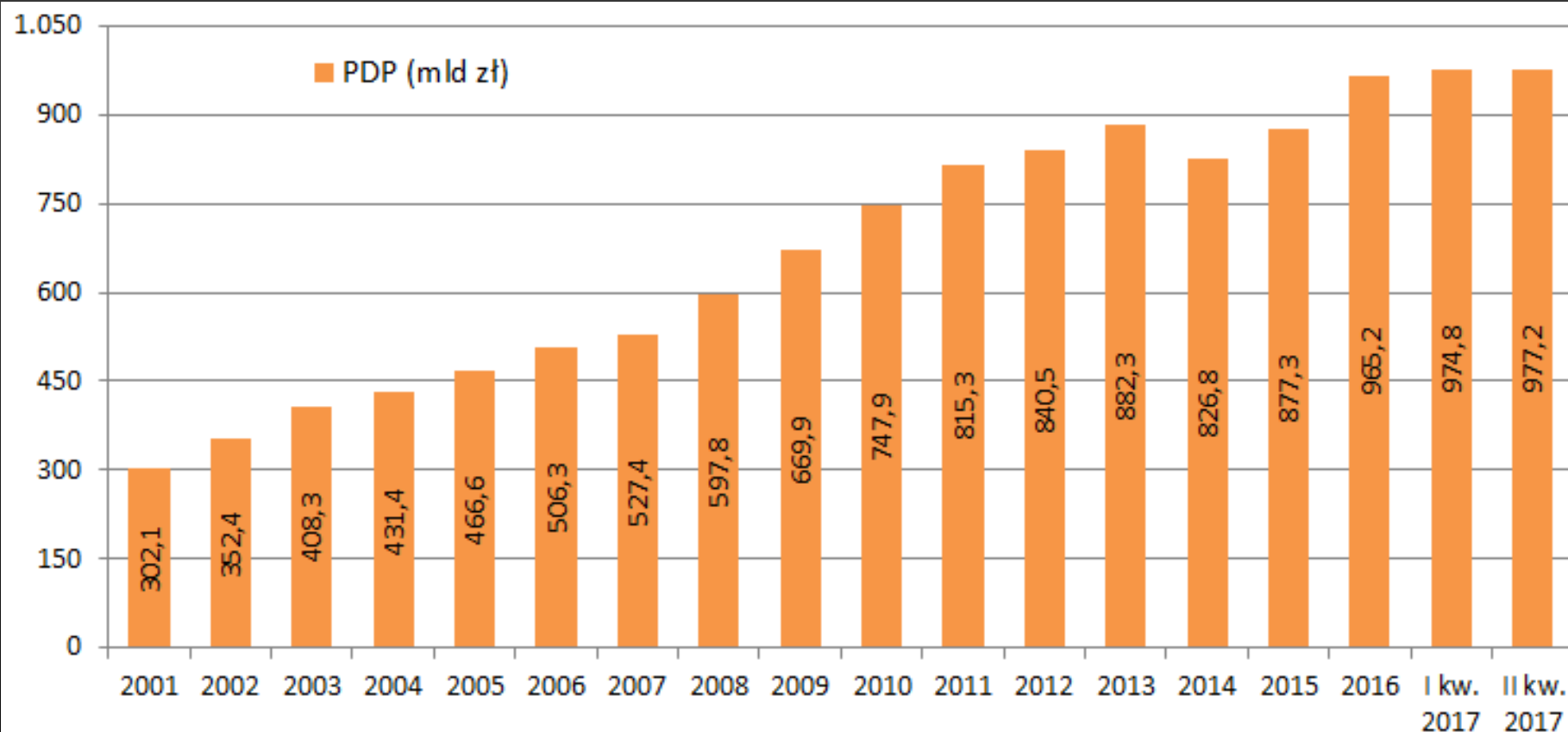
Na wielkość państwowego długu publicznego po wyeliminowaniu przepływów finansowych pomiędzy podmiotami należącymi do tego sektora, tj. po konsolidacji, na koniec 2016 r. złożyło się:

- **zadłużenie podsektora rządowego:** 895,6 mld zł (wzrost o 90,4 mld zł);
- **zadłużenie podsektora samorządowego:** 69,6 mld zł (spadek o 2,5 mld zł);
- **zadłużenie podsektora ubezpieczeń społecznych:** 0,1 mld zł (spadek o 0,02 mld zł).

PAŃSTWOWY DŁUG PUBLICZNY (PDP, ZADŁUŻENIE SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH PO KONSOLIDACJI) NA **KONIEC II KWARTAŁU 2017 R.**

WYNIÓŚŁ 977.216,4 MLN ZŁ, CO OZNACZAŁO:

- WZROST O 2.460,3 MLN ZŁ (+0,3%) W II KWARTALE 2017 R.,
- WZROST O 12.017,5 MLN ZŁ (+1,2%) W STOSUNKU DO KOŃCA 2016 R.

Art. 72 ust. 1 UFP

Państwowy dług publiczny obejmuje zobowiązania sektora finansów publicznych z następujących tytułów:

- 1) wyemitowanych papierów wartościowych opiewających na wierzytelności pieniężne;**
- 2) zaciągniętych kredytów i pożyczek;**
- 3) przyjętych depozytów;**
- 4) wymagalnych zobowiązań:**
 - a) wynikających z odrębnych ustaw oraz prawomocnych orzeczeń sądów lub ostatecznych decyzji administracyjnych,
 - b) uznanych za bezsporne przez właściwą jednostkę sektora finansów publicznych będącą dłużnikiem.

WARTOŚĆ NOMINALNA PDP

Art. 73 UFP

1. Państwowy dług publiczny oblicza się jako **wartość nominalną** zobowiązań jednostek sektora finansów publicznych po wyeliminowaniu wzajemnych zobowiązań między jednostkami tego sektora.

2. Przez wartość nominalną zobowiązania rozumie się wartość nominalną:

- **1) wyemitowanych papierów wartościowych;**
- **2) zaciągniętej pożyczki, kredytu lub innego zobowiązania, to jest kwotę świadczenia głównego, należną do zapłaty w dniu wymagalności zobowiązania.**

3. Wartość nominalna zobowiązań indeksowanych lub kapitalizowanych odpowiada początkowej wartości nominalnej z uwzględnieniem przyrostu kapitału, wynikającego z indeksacji lub kapitalizacji, naliczonego na koniec okresu sprawozdawczego.

WARTOŚĆ NOMINALNA PDP

- wartość nominalna, w odróżnieniu od wartości realnej, nie uwzględnia zjawiska inflacyjnego wpływającego na wartość zobowiązania ze względu na siłę nabywczą pieniądza
- wartość nominalna, jest to wartość danego dobra wyrażona najczęściej w pieniądzu bez uwzględnienia wpływu innych czynników takich jak np. inflacja.

Art. 72 ust. 2 UFP

Minister Finansów określi, w drodze **rozporządzenia**, szczegółowy sposób klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego, w tym rodzaje zobowiązań zaliczanych do tytułów dłużnych, uwzględniając podstawowe kategorie przedmiotowe i podmiotowe zadłużenia oraz okresy zapadalności.

- Państwowy dług publiczny jest więc skonsolidowaną wartością nominalną zobowiązań jednostek sektora finansów publicznych. Przez wartość nominalną zobowiązania rozumie się wartość nominalną wyemitowanych papierów wartościowych albo wartość nominalną zaciągniętej pożyczki, kredytu lub innego zobowiązania, czyli **kwotę świadczenia głównego, należną do zapłaty w dniu wymagalności zobowiązania**.
- Od wartości nominalnej należy jednak odróżnić wartość realną. Wartość realna uwzględnia bowiem zjawiska inflacyjne, nieobniżające co prawda kwoty nominalnej, lecz wpływające na wartość zobowiązania ze względu na aktualną siłę nabywczą pieniądza, w którym dokonuje się jego spłaty.

Art. 74 UFP

1. Minister Finansów sprawuje kontrolę nad sektorem finansów publicznych w zakresie przestrzegania zasady stanowiącej, że państwowy dług publiczny nie może przekroczyć 60% wartości rocznego produktu krajowego brutto.

2. Minister Finansów sprawuje kontrolę nad stanem długu Skarbu Państwa w celu zapewnienia przestrzegania zasady, o której mowa w ust. 1.

3. Minister Finansów sprawuje kontrolę, o której mowa w ust. 1 i 2, w szczególności przez sprawdzanie realizacji obowiązków wynikających z art. 86.

4. Minister Finansów, w związku ze sprawowaną kontrolą, o której mowa w ust. 1 i 2, ma prawo żądania od jednostek sektora finansów publicznych dodatkowych informacji o bieżącym i prognozowanym zadłużeniu tych jednostek oraz o strukturze zadłużenia.

5. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowej realizacji obowiązków wynikających z art. 86 Minister Finansów informuje o nieprawidłowościach organy nadzoru nad działalnością jednostek sektora finansów publicznych.

DŁUG SKARBU PAŃSTWA

- **dług Skarbu Państwa stanowi część państwowego długu publicznego**, gdyż obejmuje zobowiązań jednego z podsektorów sektora finansów publicznych, a mianowicie podsektora rządowego. **Poza długiem Skarbu Państwa znajdują się natomiast zobowiązania podsektora samorządowego oraz podsektora ubezpieczeń społecznych.**

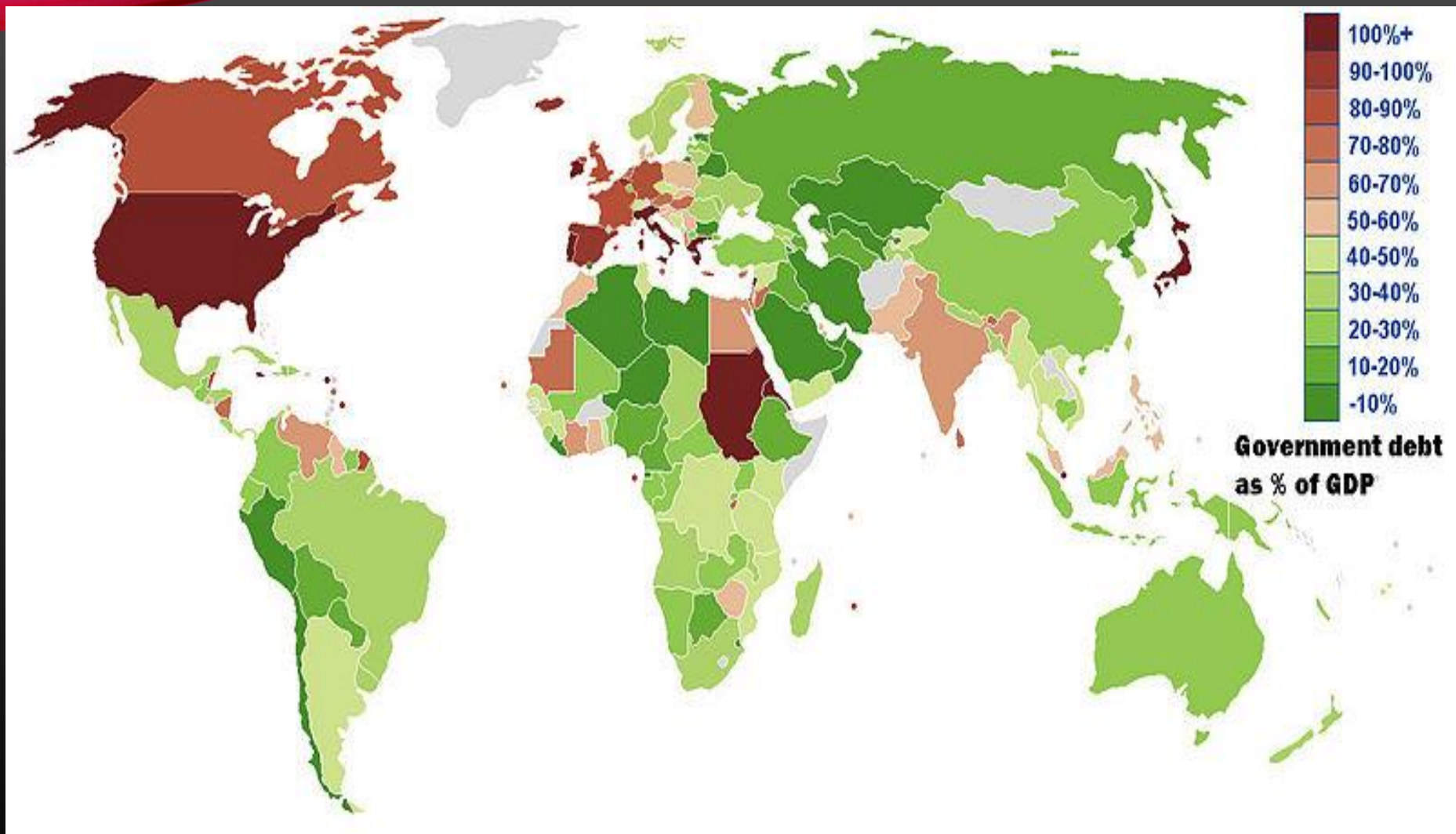
Art. 75 UFP

1. Minister Finansów opracowuje czteroletnią strategię zarządzania długiem Skarbu Państwa oraz oddziaływania na państwowy dług publiczny, uwzględniając w szczególności:

- 1) uwarunkowania zarządzania długiem związane ze stabilnością makroekonomiczną gospodarki;
- 2) analizę poziomu państwowego długu publicznego;
- 3) prognozy poziomu państwowego długu publicznego i długu Skarbu Państwa;
- 4) prognozy kosztów obsługi długu Skarbu Państwa;
- 5) kształtowanie struktury zadłużenia;
- 6) prognozy i analizę niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa.

2. Dokument, o którym mowa w ust. 1, Minister Finansów przedstawia Radzie Ministrów do zatwierdzenia.

3. Rada Ministrów po zatwierdzeniu dokumentu, o którym mowa w ust. 1, przedstawia go Sejmowi wraz z uzasadnieniem projektu ustawy budżetowej.

POTRZEBY POŻYCZKOWE BUDŻETU PAŃSTWA

Art. 76 u.f.p.

Przez potrzeby pożyczkowe budżetu państwa rozumie się zapotrzebowanie na środki finansowe niezbędne do sfinansowania:

1) deficytu:

- a) budżetu państwa,
- b) budżetu środków europejskich;

2) rozchodów budżetu państwa.

W **art. 113 ust. 2 u.f.p.** zostały wskazane źródła przychodów, które służą finansowaniu potrzeb pożyczkowych budżetu państwa, w tym także jego deficytu. Należą do nich zatem przychody z:

1. sprzedaży skarbowych papierów wartościowych na rynku krajowym i zagranicznym;
2. kredytów zaciąganych w bankach krajowych i zagranicznych;
3. pożyczek;
4. prywatyzacji majątku Skarbu Państwa;
5. kwot pochodzących ze spłat udzielonych kredytów i pożyczek;
6. nadwyżki budżetu państwa z lat ubiegłych;
7. nadwyżki budżetu środków europejskich;
8. innych, o podobnym charakterze, operacji finansowych.

Art. 77 UFP

Minister Finansów w celu sfinansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz w związku z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa jest upoważniony do:

- 1) zaciągania zobowiązań finansowych w imieniu Skarbu Państwa, w szczególności w drodze emisji papierów wartościowych oraz zaciągania pożyczek i kredytów na rynku krajowym i zagranicznym;
- 2) spłaty zaciągniętych zobowiązań, o których mowa w pkt 1;
- 3) przeprowadzania innych operacji finansowych związanych z zarządzaniem długiem, w tym operacji związanych z finansowymi instrumentami pochodnymi;
- 4) zarządzania nadwyżką budżetu środków europejskich.

Art. 78 UFP

1. Minister Finansów realizuje zadania wynikające z zarządzania długiem Skarbu Państwa w szczególności przez:

1. **dokonywanie czynności prawnych i faktycznych związanych z:**

- a) pozyskiwaniem zwrotnych środków finansujących potrzeby pożyczkowe budżetu państwa
- b) obsługą zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych oraz zaciągniętych kredytów i pożyczek;

2. **zarządzanie wolnymi środkami budżetu państwa, a także zarządzanie pasywami finansowymi oraz aktywami finansowymi Skarbu Państwa, w tym środkami publicznymi wyodrębnionymi w związku z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa.**